

EXPUNERE DE MOTIVE

Prezenta propunere legislativă are ca obiect de reglementare modificarea cuantumului indemnizației de care beneficiază persoanele cu handicap, în scopul creșterii standardului de viață al acestor cetățeni români.

Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene (Carta) prevede la articolul 1 faptul că *„Demnitatea umană este inviolabilă. Asta trebuie respectată și protejată”*. La articolul 26 documentul prevede că *„Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de măsuri care să le asigure autonomia, integritatea socială și profesională, precum și participarea la viața comunității”*, iar la articolul 21, Carta interzice orice discriminare pe motiv de dizabilitate.

La nivel național, prin Legea nr. 221/2010, țara noastră a ratificat Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, primul instrument obligatoriu din punct de vedere juridic în domeniul drepturilor omului la care UE și statele membre sunt parte. Prin Convenție, se solicită statelor semnatare să garanteze și protejeze faptul că persoanele cu dizabilități se pot bucura de toate drepturile omului și de libertățile fundamentale.

Persoanele care au dizabilități sunt mult mai expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială comparativ cu persoanele care nu aparțin acestei categorii vulnerabile. În intervalul 2010-2017, în Uniunea Europeană, nu au survenit schimbări semnificative, procentul populației cu dizabilități care se află în risc de sărăcie sau excluziune fiind de aproximativ 30%, comparativ cu aproximativ 20% înregistrat pentru persoanele care nu au dizabilități.

În România, grupul persoanelor cu dizabilități poate fi considerat unul dintre cele mai expuse riscului de sărăcie sau excluziune socială.

Conform Ministerului Muncii și Solidarității Sociale (MMSS), în România erau 857.638 de persoane cu un certificat valabil de încadrare în grad și tip de handicap la data 31 decembrie 2021, reprezentând 3,87% din populație stabilă a țării.

Potrivit buletinelor statistice ale MMSS și ale ANDPDCA, numărul persoanelor cu încadrare în grad de handicap a crescut constant de-a lungul timpului, de la circa o jumătate de milion în 2006 la peste 857.638 de persoane în 2021, copii și adulți.

Majoritatea acestor persoane sunt femei (peste 53%) cu vârste de peste 50 de ani (aproximativ 66% din total).

De altfel, ponderea femeilor crește pe măsura înaintării în vârstă, de la sub 40% în grupa de vârstă 5-14 ani, la aproape 58% dintre persoanele de 70-79 de ani, respectiv 68% dintre cele de 80 de ani și peste. Din punctul de vedere al tipului de handicap, marea majoritate a persoanelor adulte cu certificat au un handicap fizic (27%), somatic (19%) sau mental (16%). Celelalte tipuri de handicap sunt handicapul asociat (13%), vizual (11%), psihic (10%), auditiv (3%) și HIV/SIDA (1%).

În ceea ce privește încadrarea în grade de handicap, 51,4% dintre persoanele adulte au fost încadrate în *categoria accentuat*, 38,3% în *categoria grav*, în timp ce în *grad mediu* au fost încadrate 9,3% dintre persoane, iar *grad ușor* au doar 1% din total.

Marea majoritate a persoanelor cu încadrare în grad și tip de handicap trăiesc independent, cu familiile lor sau singure, doar 2% dintre ele se află în instituțiile publice rezidențiale de asistență socială pentru persoanele adulte cu dizabilități (coordonate de MMSS prin ANDPDCA). Rata de dizabilitate diferă semnificativ în funcție de regiune și județ, fiind cuprinsă între 8,2% în Mehedinți, 6,9% în Vâlcea sau 6,2% în Olt și 2,8% în Covasna sau 2,5% în Dolj.

România beneficiază de un cadru legislativ care reglementează sistemul de evaluare a dizabilității, denumită în legislația națională „încadrare în grad și tip de handicap” (Cap. VI din Legea nr. 448/2006).

În România, drepturile persoanelor cu dizabilități sunt stabilite prin Constituție la art. 50, prin Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările

ulterioare, și prin Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (CDPD, ratificată prin Legea nr. 221/2010).

Participarea redusă a persoanelor cu dizabilități la educație și pe piața forței de muncă, duce la excluziune, sărăcie și izolare. De aceea, aceste persoane au nevoie de protecție socială adecvată, de programe de reducere a sărăciei, de asistență corespunzătoare dizabilității, etc.

Sistemul de protecție socială din România, dar mai ales transferurile sociale nu au contribuit substanțial la scăderea numărului persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială.

Impactul acestor măsuri în România este mult mai redus față de situația celorlalte state membre ale Uniunii Europene.

Adaptarea sistemului de protecție socială în ceea ce privește atât vechile, cât și noile nevoi ale populației reprezintă o provocare pentru anii următori, pentru care trebuie consolidate eforturile în această direcție. Modernizarea, raționalizarea și eficientizarea sistemului public de protecție socială va reprezenta un element important și va fi și o direcție pentru viitoarele acțiuni și politici privind reducerea sărăciei și a excluziunii sociale. Printre acestea, se regăsește și creșterea procentului din PIB destinat cheltuielilor cu protecția socială.

Elementul cheie pentru acordarea beneficiilor legale de asistență socială îl constituie gradul de handicap în care este încadrat.

Potrivit prevederilor Legii nr. 448/2006, persoanele încadrate în gradul de handicap grav accentuat sau mediu beneficiază de indemnizație lunară și buget personal complementar, care se acordă indiferent de veniturile obținute din salarii sau pensii.

În situația în care indemnizația și bugetul complementar reprezintă singura sursă de venit, aceasta constituie o barieră în accesarea venitului minim de inserție.

Beneficiile de asistență socială nu sunt destinate cheltuielilor legate de dizabilitate, în sensul prevăzut de Convenție¹.

În conformitate cu prevederile Legii nr. 448/2006, persoanele cu handicap sunt acele persoane cu incapacități fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale pe termen lung, care, în interacțiune cu diferite obstacole, pot fi împiedicate de la participarea deplină și efectivă la viața socială în condiții de egalitate cu ceilalți.

Indicatorul social de referință (ISR) reprezintă unitatea exprimată în lei la nivelul căreia se raportează beneficiile de asistență socială, suportate din bugetul de stat, acordate atât în vederea asigurării protecției persoanelor în cadrul sistemului de asistență socială, cât și în vederea stimulării persoanelor beneficiare ale sistemului de asistență socială, pentru a se încadra în muncă.

Nivelurile, respectiv cuantumul beneficiilor de asistență socială se stabilesc începând cu anul 2012 în raport cu indicatorul social de referință (ISR), prin aplicarea unui indice social de inserție la cuantumul beneficiilor de asistență socială.

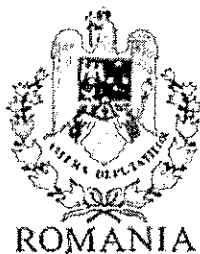
Acest indicator stă la baza stabilirii cuantumulor beneficiilor de asistență socială, implicit a prestațiilor acordate persoanelor cu dizabilități în baza art. 58 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Valoarea indicatorului social de referință cea prevăzută de Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Modificările legislative, au legiferat raportarea majorității beneficiilor de protecție și asistență socială la ISR, transformând acest indicator într-un element cheie al sistemului social, practic începând cu anul 2012, depind de ISR veniturile și calitatea vieții a sute de mii de persoane. Cu toate acestea, din anul 2008 până la începutul anului 2022 valoarea ISR nu a fost ajustată.

¹ Art. 28, alin 2: " Statele părți recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități la protecție socială și posibilitatea de a se bucura de acest drept fără discriminare pe criterii de dizabilitate și vor lua măsurile adecvate pentru a proteja și promova respectarea acestui drept, inclusiv măsuri pentru:

- a) asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la servicii de apă potabilă și a asigura accesul la servicii adecvate și accesibile ca preț, la dispozitive și alte tipuri de asistență pentru nevoile aferente dizabilității;
- b) a asigura accesul persoanelor cu dizabilități, în special al femeilor, fetelor și al persoanelor vârstnice cu dizabilități, la programe de protecție socială și de diminuare a sărăciei;
- c) a asigura accesul persoanelor cu dizabilități și al familiilor acestora care trăiesc în sărăcie la asistență financiară din partea statului, pentru cheltuieli legate de dizabilități, inclusiv formare, consiliere, asistență financiară și servicii de îngrijire temporară adecvate;
- d) a asigura accesul persoanelor cu dizabilități la programele publice de locuințe;
- e) a asigura accesul egal al persoanelor cu dizabilități la programele de pensionare și la beneficiile aferente.

Prin aplicarea prevederilor Legii nr. 225/2021, începând cu anul 2022, Indicatorul Social de Referință se majorează, în luna martie a fiecărui an, cu rata medie anuală a inflației, indicator definitiv comunicat de Institutul Național de Statistică (INS)

Ca urmare a aplicării noii valori a ISR stabilite prin Legea nr. 225/2021, prestațiile acordate persoanelor cu dizabilități aplicate indemnizației lunare pentru persoanele cu handicap și bugetului personal complementar lunar, precum și prestațiilor sociale acordate familiilor sau reprezentanților legali ai copiilor cu handicap, sunt:

➤ *persoana adultă cu handicap grav beneficiază de:*

- indemnizația lunară, indiferent de venituri, în valoare de 368 lei (70% din indicatorul social de referință);

- buget personal complementar, indiferent de venituri, în valoare de 158 lei (30% din indicatorul social de referință);

➤ *persoana adultă cu handicap accentuat beneficiază de:*

- indemnizația lunară, indiferent de venituri, în valoare de 279 lei (53% din indicatorul social de referință);

- buget personal complementar, indiferent de venituri, în valoare de 116 lei (22% din indicatorul social de referință);

➤ *persoana adultă cu handicap mediu beneficiază de un buget personal complementar, indiferent de venituri, în valoare de 64 lei (12% din indicatorul social de referință).*

Indemnizația și bugetul personal complementar se cumulează cu salariul și/sau pensia. În schimb, în situația în care indemnizația și bugetul personal complementar reprezintă singura sursă de venit, aceasta constituie o barieră în accesarea venitului minim de inserție.

Totodată, potrivit aceluiași prevederi legale, părintele, tutorele sau persoana care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap în baza unei măsuri de protecție specială, stabilită în condițiile legii, beneficiază de prestații sociale, pe perioada în care îl are în îngrijire, supraveghere și întreținere, astfel:

- 316 lei pentru copilul cu handicap grav (60% din indicatorul social de referință);
- 184 lei pentru copilul cu handicap accentuat (35% din indicatorul social de referință);
- 64 lei pentru copilul cu handicap mediu (12% din indicatorul social de referință).

De aceste majorări beneficiază un număr de 763.072 persoane adulte cu handicap, precum și un număr de 76.058 beneficiari reprezentând familii sau reprezentanți legali ai copiilor cu handicap.

La ora actuală salariul minim brut pe țară garantat în plată (cu excepția cazurilor speciale a salariilor din construcții, agricultură și pentru cei cu studii superioare) este de 2550 lei, netul fiind 1524 lei adică de 2,9 ori mai mare decât ISR.

Creșterea cu 137% în ultimii zece ani a indicelui prețurilor de consum, cumulată cu diminuarea ponderii ISR în valoarea salariului minim lunar brut, a dus la o degradare a calității vieții și a puterii de cumpărare a tuturor beneficiarilor de prestații social.

Protecția socială pe care o oferă statul român, pe fondul creșterii economice din ultimii ani, este insuficientă, categoriile vulnerabile fiind excluse deliberat de la beneficiile creșterii economice. Rațiunea acordării de ajutoare sociale pentru persoanele cu dezabilități și persoanele care se ocupă de creșterea și îngrijirea copilului cu handicap, este garantarea accesului la coșul minim de consum pentru un trai decent și crearea unui sistem de protecție socială eficient, care să nu condamne la sărăcie aceste persoane, ci să ofere siguranța zilei de mâine.

Prin această inițiativă legislativă propunem majorarea prestațiilor acordate persoanelor cu dezabilități aplicate indemnizației lunare pentru persoanele cu handicap și bugetului personal complementar lunar, precum și prestațiilor sociale acordate familiilor sau reprezentanților legali ai copiilor cu handicap pentru a preîntâmpina efectele la care sunt supuși generate de excluziunea socială, sărăcie și izolare.

Sursa de finanțare a prevederilor prezentei inițiative legislative va fi asigurată prin suplimentarea bugetului Asigurărilor Sociale de Stat și a bugetelor Unităților Administrativ - Teritoriale dedicate Asigurărilor sociale.

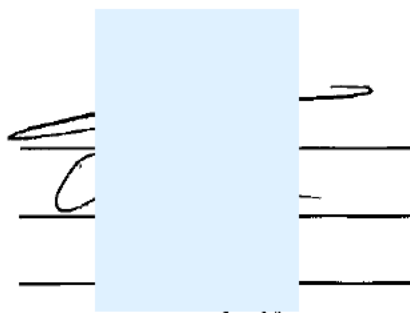
Având în vedere cele prezentate, supunem spre dezbatere și adoptare Parlamentului prezenta inițiativă legislativă.

PENTRU INIȚIATORI:

DEPUTAT: GEORGE NICOLAE SIMION

DEPUTAT: DUMITRINA MITREA

DEPUTAT: ADRIAN-GEORGE AXINIA

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative – „Lege pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
1	ȘIMION GEORGE	AUR	
2	ARILIA ADRIAN GEORGE	AUR	
3	MITREA DUMITRIANA	AUR	
4	ȘERBAN BIANINA	AUR	
5	SUCU SEBASTIAN	AUR	
6	COLEȘA ILIE-ALIN	AUR	
7	ȘCIPNIC LIHAN	AUR	
8	Radu Georgel	AUR	
9	Abisearu Mihail	AUR	
10	Ivănuta Cristian	AUR	
11	TATASA DAN	AUR	
12	KIAGY VASILE	AUR	
13	POP DARIUS	AUR	
14	SOPIN MUNDACHE	AUR	
15	Onachi Reiso	AUR	

LISTA

Suținătorilor propunerii legislative - „Lege pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
16	Gădinau Radu	AUR	
17	BALABAS CIVC CĂZIM	AUR	
18.	DUMITRU FLORIN	AUR	
19	DUMPREANU RINGIO	AUR	
20	STOICA CIPRIAN-TIŢI	A.U.R.	
21.	ACATRINEI DORCEL	A.U.R.	
22.	Lucian Florin Pușcașu	AUR	
23	Radu George	AUR	
23	ANDRUȘCĂ ANTONIO	A.U.R.	
24	CHECĂȘCU MIRCEA	A.U.R.	
25	PĂUNESCU SILVIU TITUS	AUR	

LISTA

Sustinătorilor propunerii legislative – „Lege pentru modificarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap”

Nr.	Numele și prenumele	Grupul parlamentar	Semnătura
26	CLAUDIU-RICHARD TĂRZIŪ	AUR	
27	MATEESCU ȘERIN	AUR	
28	CIOROMBOA VALERIU-LUCI	AUR	
29	Busuioar Andrei	HUR	
30	IONUȚ NEAGU	A.U.R.	
31	Lavric Șeriu	AUR	
32	BOANĂ RODICA	ACUR	
33	Costea Adrian	AUR	
34	Hangan Andrei	AUR	
35	GHEORGHE CĂTĂNĂ	AUR	
36	IAHEASA HIRCEA	AUR	
37	Cetma Botinel	AUR	
38			